

Plie u MLA ka Mawkyrwat ia ka St. Mary's Podium bad Sitting Gallery ha Mawthong Parish

Mawkyrwat, Jymmang 05: U bah Renikton Lyngdoh Tongkhar uba dei u MLA jong ka Mawkyrwat Constituency kum u kongsan ha ka 3 tarik u Jymmang 2026 ula ioh ban plie paidbah ia ka St. Mary’s Podium kaba la bei tyngka lyngba ka Chief Minister (CM) Scheme jong u snem 2025-26, kaba long T. 10 lakhs ha ka Mawthong Parish ha ryngkat bad ka sngi lehuburom Parish.

Ha kajuh ka sngi, ula plie ruh ia ka Sitting Gallery kaba la bei tyngka lyngba ka MLA Scheme jong u snem 2024-25, kaba long T. 5 lakhs. Lah ban kdew ba kine ki ar tylli ki projek kin sa long shisha ki jingkyrkhu bakhraw ia ki paidbah jong kane ka dong ka thaiñ, khamtam eh ia ka Mawthong

Parish, da kaba kyntiew bad kynshan ia ki jingialang paidbah bad ki jingialehkai ne jingialang shnong.

Haba kren ha ka jingialang, u bah Renikton Lyngdoh Tongkhar, MLA ka Mawkyrwat u la ong ba lyngba kine ki lad jingiarap

na ka Sorkar, ba na ka por sha ka por ka la pyrkhata na ka bynta kane ka Parish bad ka la long kaba jop ha kaba mynta la ioh ban plie ia ki ar tylli ki jingtei ba ka bei tyngka na ka skhim ba la bhah da ka Sorkar kata ka jingtei ia ka St. Mary’s Podium bad ka Sitting Gallery. "Ym tang ki kam pynroi lyngba ki jingtei hynrei wat na ka bynta ki skul pule ha kaba kum ka Parish kaba don ruh ia ka shlem ai jingikai ha ka pule ka dangle kan sa ioh sa kawei ka School Bus ban kit ia ki khynnah pule", ong

u bah Renikton.

Namarkata, ban pynurlong sa kiwei pat ki kam pynroi ha kane ka Parish, u bah Renikton ula buh ka jingkyrpad ba ka donkam ia ka jingiatreilang khnang ba ki jingthmu kin long kiba jop.

La plie ia kine ki projek ha ka jingiadonlang u Fr. Herodest Lyngdoh uba dei u Parish Priest Mawthong Parish, u Fr. Domescius Lyngdoh kum u Assistant Parish Priest Mawthong Parish, u Brother Colinsius Wanniang kum u Superior Mawthwiang bad baroh ki riewngeit ka Balang Catholic jong ka Mawthong Parish, kiba la pynpaw ia ka jingsngewnguh bad jingiaroh ia kine ki jingmyntoi kiba wanrah jingbha ia ka imlang sahlang.

Yn bud ka BJP ia ki dienjat ki nongtrei ka seng na West Bengal bad Assam, ha ka MP elekshon

Shillong, Jymmang 5: Kum shi bynta jong ka jingpynkhreh ia ka election MP shiteng samoi na Shillong parliamentary seat, ka Bharatiya Janata Party (BJP) kala pynpaw ba ki kwah eh ban bud ia ka rukom trei kam ki nongtrei ka party na West Bengal bad Assam ha ka ba la sakhi ia ka jingjop ba don burom jong kaparty ha kine ki ar tylli ki jylla.

Haba kren bad ki lad pathai khubor u Bah Wankitbok Pohshna uba dei u State General Secretary u la ong, ki la don ki riew paw khmat ka jylla kiba la pan ticket na ka bynta ban iakhun ia ka election MP shiteng samoi, tangba ka rai kan dei beit na ki khlieh nongialam ka party.

Shuh shuh u Bah Pohshna u la ong, kum ka party ki da kwah ban bud ia ka rukom trei kam ki nongtrei ka party na West Bengal bad Assam khnang ba kin lah ban pynjop ia u

kyrtong ba ka party ka pynieng.

U Bah Pohshna u la ong ba ka party ka khmih lynti ba kan lah ban leh bha ha kane ka kynti ba mynta namar ba ka jingmih ki result ha ka jylla West Bengal bad Assam ka pyni ba ki paidbah ki don ka jingshanniah ha ka rukom trei kam ka BJP.

" Ngi ngeit skhem ba lada ki paidbah ka jylla Meghalaya bad khamtam na ka Shillong parliamentary seat, lada ki ai lad ia ka party

kan long kaei kaei ban wanrah shibun ki jingmyntoi ia ka constituency " ong u Bah Pohshna

Shuh shuh u Bah Pohshna u la ong, "Ngi kwah eh ban bud ia ka rukom trei kam ki nongkit kam ka party na ka jylla West Bengal bad Assam bad ta ka daw ba ngi sa pynlong ia ka district training ha man la ki district khnang ba ki nongtrei ka party kin trei shitom bad trei shithrem kumba ki nongtrei na West Bengal bad Assam kila trei".

Halor ka jingpynbna ka JHADC

hap ban shim da kiwei pat ki sienjam bad ki kam katkum ba ka sngewdei ban leh.

Na ka liang ka JNC ka la ong "Ka JHADC hadien ba ka la pynrung ia ki jait kur jong kiwei pat ki jaitbynriew bapher bapher kum ki Biate, ki Karbi, ki Hmar, bad kiwei kiwei ki jaitbynriew ki bym dei ki na ka tynrai jong ngi. (Jaiñtia) tang naka daw ba ki la shong slem ha Jaiñtia bad Kane ka jingleh jong ka JHADC ka lah ban don ka lad ban wanrah ia ki jingeh bad jingkulmar kaba khraw ha ri lum Jaiñtia hadien habud ha ki pateng ki ban wan"

Katkum u kyrwoh ba la phah da ka JNC la ong ba ha ka jingiakynduh bad iakren bad ka kong B. Bamon, ka la kubur ia kane kum ka mat kaba sngewkhia shibun, ka sneng bad kyrpad tyngeh ia ka ophis jong ka JHADC ba ka dei ban pynshai halor kiba bun ki mat kiba iadei bad kane kaba ka JNC ka la wanrah hakhmat jong ka.

Na ka liang ka Jaiñtia National Council ka la buh jingkylli ia ka JHADC ba kiei ki seinjam bad ki jingpynshisha kiba ka JHADC ka la shimkhia ban pynbna ia kine ki jaitbynriew kiba ka council ka la pynrung hapoh ka thup jong ki kur kiba na ka Ri lum Jaiñtia kum ki nongshong shong bad ki trai ri kiba hap hapoh ka jingpeit jong ka JHADC, khamtam kito ki jaitbynriew kiba la buh kyrteng hapoh ka "Annexure II (B) OTHER CLANS RECOGNISED AS INDIGENOUS TRIBE BY PROLONGED SETTLEMENT,

Sha ka 770 klur tyngka kiew ka New Shillong WSS ba

ka long 553 klur tyngka. “Ka Kynhun Myntri ka la mynjur ia ka jingmang pynlut ba thymmai jong ka New Shillong Water Supply Scheme Phase-I. Kane ka jingmang ba thymmai ka long 770 klur tyngka na ka 553 klur tyngka” ula ong.

Ia ka jaka shna dam la hap ban pynkynriah noh shaneng jong ka wah hadien ba ka Sorkar ka la ithuh ia ka Nonghali kum ka jaka kaba biang eh ban buh ia ka jaka theh niut kat kum ka juk saian.

“Kane ka dei namar ka jingpynkynriah ia ka jaka ban shna ia ka dam ha kaba ngi la hap ban rah shaneng

jong ka wah da ka jingjan jong ka jaka theh niut kat kum ka juk saian ha Nonghali” batai u bah Wailad.

Kila don ruh kiwei ki jingpynlut na ka bynta ban pyniaid ia ki laini bording na ka bynta ka project. Ka jingdonkam ban thied jaka ruh kala nang pynheh ia ka jingmang pisa.

“Ngi hap ban don ia ki laini bording ba dei thik ia kane ka kam kane ruh ka la nang pynheh ia ka jinglut bad ha kajuh ka por namar jong ka jingthied jaka naba ngi donkam bun ka jaka” ula ong.

Hapor ka por ba rai ban

Jubab syndon u CM da ka kam halor ka VDA hum

roll bad ki nongbylla sngi” ong u Bah Pariat.

“Ngi pdiang ia kane ka jingpynbna lane ka hukum bala pynmih da ka Tnad Labour bad ha kajuh ka por ngi ai khublei ia u Myntri Rangbah ba ula ai ka jingmynjur ia ka jingdawa jong ngi bad shim khia ia kaei kaba ngi la pynpaw, ia kiba ngi la iakhih la slem bha” ula ong.

“U Myntri Rangbah ka Jylla ula jubab da ka kam” bynrap u Bah Pariat. Ka JAC ka don jingthmu ban pynlong ia ka jingiakhih ba baroh kawei ka Jylla ha ka 11 tarik Jymmang, hynrei ka la rai ban weng noh ia kane ka jingthmu hadien jong ka rai ka Sorkar.

“Ha ka jingshisha, ngi la thmu ban iakhih ha ka 11 tarik ha baroh kawei ka Jylla, hynrei ka Sorkar lyngba u Myntri Rangbah, ka la sngap ia ki jingdawa jong ngi” ula ong haba pynpaw ba kane ka jingpynkiew ia ka VDA kan ai jingmyntoi khamtam eh ia ki nongtrei kiba la rangbah.

Haba phai sha ka jingkynthup lang ia ka EPF, ula ong ba u Myntri Rangbah ula mynjur da ka ktien ha ka jingiakynduh ba long ha ka 9 tarik Iaiong. ‘Kaba kongsan eh ka dei ka EPF. Halor kane, ka JAC ka la aiti ia ka jingthoh bad ha ka jingialang bad u Myntri Rangbah ha ka 9 tarik Iaiong, na ka liang jong u, ula mynjur ba ka SorkarPdeng na la ong ba baroh ki nongbylla sngi, ha ki tnad, ha ki kompani, contractor kiba don palat 20 ngut ki nongtrei, ki dei ban ai ia ka EPF” ong u Bah Pariat.

“U Labour Commissioner ruh ula dep pynmih ia ka jingbthah da ka jingthoh sha ki Tnad bapher bapher ba dei ban pyntreikam ia ka EPF” ula bynrap.

Ka JAC ka la kyntu ia baroh ki Tnad Sorkar kynthup ia baroh ki Ophisar, ki Engineer ba kin pyntreikam noh ia ka EPF kumba la pynpaw da u Myntri Rangbah ba dei ban pyntreikam ia ka Ula kyntu ruh ia ki nongtrei ba kin iashim bynta. “Lada pyntreikam ia ka EPF, ki nongbylla sngi ki dei ban wan shakhmat ban kyrpad ia ki Ophisar ba kin pyntreikam ia ka. Ka don ruh ka pension ha ka EPF.

Ka G RAM G Act bad ka lynti jong ka India sha ka lad kamai kajih kaba skhem (Dr. Vibha Dhawan)

Haduh arphew snem, ki prokram ai kam ai jam ha ki jaka nongkyndong ki la long ka bynta pdeng jong ka jingtei ka India ia ka imlang sahlang kaba shngaiñ. Naduh ba la pynlong aiñ ia ka ha u snem 2005, ka Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (MGNREGA) ka la ai ka jingshgaiñ ha ka kamai kajih sha ki longiing ha ki jaka nongkyndong, ka la pyniar ia ka jingiashim bynta jong ki kynthei ha ka kam, bad ka la noh synniang ha kaba wanrah ia ki jingdon jingem kiba kongsan ha ka imlang sahlang. Katba ki jaka nongkyndong jong ka ri ki iaid lyngba ka jingkylla kaba stef ha ka ioh ka kot, ka teknoloji, bad ka jingkylla ha ka jinglong jingman, mynta ka donkam kyrkieh ban pynkhlaiñ shuh shuh ia kane ka rukom treikam ban jubab ia ki jingeh bad ki lad ki lynti kiba mih.

Ka Viksit Bharat-Guarantee for Rozgar and Ajeevika Mission (Gramin) Act, 2025 ka pyini ia kane ka jingkylla. Da kaba pynkylla ia ka rukom ai kam ha ki jaka nongkyndong, ka Aiñ ka ithuh ba ka roi ka par kaba iaineh ha ki jaka nongkyndong kadei ban long kaba la pynskhem ym tang ha ka jingpynmih ia ki lad ioh kam, hynrei ban pynneh pynsah ruh ia ki jingdon jingem ha ka mariang, ka jinglah ban iakhun ia ki jingma kiba mih na ka jinglong ka suiñbneng, bad ka

Ka rukom pynkhreh kam jong ka Aiñ-kaba pynshong nongrim ha ki Viksit Gram Panchayat Plan bad ka jingpyniasohlang ia ki jingdon jingem sha ka Viksit Bharat National Rural Infrastructure Stack -ka kyrshan ia ka rukom treikam kaba iadei bad kaba la pynkhreh na ka bynta ka lawei na ka bynta ka roi ka par ha ki jaka nongkyndong. Ka jingpynkhreh kam ba la pyniaid da ki bor sorkar ka ailand ia ki Panchayat ban ithuh ia ki jingthmu ba kongsan jong ka thaiñ, katba ioh jam ba siew bai bylla

bad saw tylli ki bynta ba kongsan: ka jingpynbiang ia ka um, ki jingdon jingem ba kongsan ha ki jaka nongkyndong, ki jingdon jingem kiba iadei bad ka kamai kajih, bad ki kam na ka bynta ban pynduna ia ki jingjia lynshop ki bor ka mariang. Kane ka pyini ia ka jingpynskhem kaba kongsan ia ki bynta kiba iadei bad ka mariang bad ka bor jong ki polisi ai kam ha nongkyndong kiba khlaiñ bad kiba iaineh.

Ki kam kiba iadei bad ka um, ka jingpynneh pynsah ia ka khyndew, ki rukom pyntuid um, bad ki jingdon jingem kiba iadei bad ka jinglong ka suiñbneng ki don ka bynta kaba kongsan ha kaba kyntiew ia ka jingseisoh ha ka rep ka riang katba ki pynduna ia ka jingma na ka jingshlei um, ka jingkyrduh um, bad ka jingpynjot ia ka khyndew. Haba kum kine ki jingdon jingem ki long kiba la thmu bad pyntreikam hok, ki pynmih shibun ki jingmyntoi-ka lad ioh kam kaba lyngkot samoi, ka jingkyntiew ia ka jingpyniaid ia ki jingdon jingem, bad ka jingshgaiñ kaba jrong samoi ha ka kamai kajih. Ka jingpynleit jingmut jong ka Aiñ ha kine ki bynta ka ialam sha ka jingithuh ba ki prokram ai kam ki lah ban long ha kajuh ka por kum ki atiar ban iada ia ka imlang sahlang bad ban pyniahap bad ki jingkylla ka jinglong ka suiñbneng.

Ka jingskhem ha ki shnong ki thaw

Ka rukom pynkhreh kam jong ka Aiñ-kaba pynshong nongrim ha ki Viksit Gram Panchayat Plan bad ka jingpyniasohlang ia ki jingdon jingem sha ka Viksit Bharat National Rural Infrastructure Stack -ka kyrshan ia ka rukom treikam kaba iadei bad kaba la pynkhreh na ka bynta ka lawei na ka bynta ka roi ka par ha ki jaka nongkyndong. Ka jingpynkhreh kam ba la pyniaid da ki bor sorkar ka ailand ia ki Panchayat ban ithuh ia ki jingthmu ba kongsan jong ka thaiñ, katba ka jingpyniasoh bad ki

rynsan jong ka ri ka pynthikna ia ka jingiahap bad ki jingthmu ba kham iar ha ki jingdon jingem bad ka roi ka par.

Na ka liang ka jingpyntreikam, kane ka rukom treikam ka ai lad ban kyntiew ia ka jingbha, ka jingiaineh, bad ka jingiaidei jong ki jingdon jingem ba la thaw hapoh ka jingpynthikna ioh kam ioh jam. Da ka jingkyrshan ba biang ha ka liang ka teknoloji bad ka jingkyntiew ia ka bor treikam, ka jaka treikam jong ka Panchayati Raj ki lah ban long ki atiar ban pynthikna ba ki kam paidbah kin noh synniang da kaba don jingmut ha ka jingpynneh pynsah ia ki jingdon jingem bad ka jingpynduna ia ka jingma na ki jingjia lynshop ki bor ka mariang. Ki rukom kiba shai, ki atiar peit bniah lyngba ki lad digital, bad ki jingpeit bniah ia ka imlang sahlang ba la thmu hapoh ka Aiñ ki pynskhem shuh shuh ia ka jingkitkhlieh bad ka jingiashim bynta lang jong ki paidbah.

Ka TERI halor ka jingiaida ia ka imlang sahlang bad ka jingskhem

Kum ka jaka wad bniah kaba aiti ha ka roi ka par kaba iaineh, ka TERI ka la trei shibun ban sngewthuh kumno ban pynkhlaiñ ia ki lad jingiaida ha ka imlang sahlang ban tei ia ka jinglong kaba skhem hapdeng ki shnong ki thaw ha ki jaka nongkyndong. Ka jingwad bniah jong ngi ka la ban jur ba ki prokram ai kam, haba la pyniasoh bad ka jingpynkhreh kam ba iadei bad ka mariang bad ka jingpynwandur kaba iadei bad ki jingma, ki lah ban kyntiew shibun ia ki bor ban pyniaidei ha ki longiing bad ka imlang sahlang.

Ka TERI ka la ai ki jingai jingmut ba bniah sha ki rukom treikam jong ka sorkar kiba thmu ban pynim biang bad pynkhlaiñ ia ki polisi ban pynrung ia ka jinglah ban ialeh pyrshah ia ka jingkylla ka suiñbneng, ka jingpynbha biang ia ka mariang, bad ka

kamai kajih kaba iaineh. Kane ka kynthup ia ka jingkyrshan ia ka jingpyniasoh lang ia ki jingpyrkhat ban iaineh haba pynkhreh ia ka prokram bad ban ithuh ia ki dak kiba pyini ia ki jingmih kiba jrong samoi ha ka jinglong ka mariang bad ka imlang sahlang, ryngkat bad ka jingpynmih ki lad ioh kam.

Shuh shuh, ka TERI ka la peit ia ki rukom pyniaid pisa bad ki rukom thmu kiba lah ban iarap ban kyntiew ia ka jingbei tyngka paidbah ha ki jaka nongkyndong-ban pynkhlaiñ ia ki jingdon jingem ha ka imlang sahlang, ban pynduna ia ka jingma kaba jrong samoi, bad ban kyntiew ia ka jingpyndonkam ia ki jingdon jingem. Kum kine ki jingai jingmut ba kine ki jingai jingmut ba la pynshong nongrim ha ka jingwad bniah ki long ban iarap ia ki sienjam jong ka sorkar bad ban kyrshan ia ka jingthaw polisi ba la pynshong nongrim ha ki sakhi.

Ka jingpynneh pynsah ia ki lad kamai kajih

Ka rukom treikam jong ka G RAM G Act ka buh hakhmat eh ia ka jingdonkam ban pynneh pynsah ia ki jingdon jingem kum ka nongrim ban pynneh pynsah ia ki lad kamai kajih ha ki jaka nongkyndong. Ki jingbei tyngka ha ka jingpynbiang ia ka um, ka jingpyniasoh, ka jaka buh mar, bad ki jingdon jingem kiba lah ban ialeh pyrshah ia ka jingkylla ka suiñbneng ki kyrshan ia ka rep ka riang, ki kam ba iadei bad kane, bad ki lad kamai kajih ki bym iadei bad ka rep ka riang. Ha kajuh ka por, ki kyndon kum ki jingpynsangeh ba la pynbna da ka jylla ha ki kam paidbah ha ki por ba jur bha ka rep ka riang ki iarap ban pynthikna ba ka jingpynmih ki lad ioh kam hapoh ka Aiñ kan dang long kaba iarap ia ki kam rep.

Ka jingbteng jong ka jingpynthikna ioh kam ioh jam hapoh ka aiñ, ryngkat bad ki kyndon na ka bynta ka bai bylla ha kaba ym